

DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME.

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft:

- ontwerp besluit van de Vlaamse Regering houdende vaststelling van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid, zoals vermeld in het decreet van 20 maart 2020 over maatregelen in geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid, naar aanleiding van de uitrol van de vaccinatiestrategie in het kader van het COVID-19 virus .
- Principiële goedkeuring

Samenvatting

De huidige civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid loopt af op 26 juni 2021. Op dat ogenblik zullen de vaccinaties in de vaccinatiecentra nog niet volledig afgelopen zijn. Sommige vaccinatiecentra doen evenwel beroep op de noodsituatie om zich in regel te stellen op het vlak van vergunningen en meldingen. Daarom roept de Vlaamse Regering een nieuwe noodsituatie uit van 27 juni 2021 tot en met 24 oktober 2021.

Deze vaststelling geldt louter in het kader van de afwijkingsregeling op de omgevingsvergunning- of omgevingsmeldingsplicht voorzien in artikel 4 van het Nooddecreet van 20 maart 2020.

Over voorliggend ontwerp van besluit wordt het spoedadvies van de Raad van State ingewonnen.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Het decreet van 20 maart 2020 is van toepassing op alle bevoegdheden van het Vlaamse Gewest en de Vlaamse Gemeenschap waarin in toepassing van het decreet van 20 maart 2020 over maatregelen in geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid, maatregelen kunnen worden genomen in geval de Vlaamse Regering de civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid zou vaststellen.

Echter, voorliggend besluit strekt er toe om de datum van de civiele noodsituatie vast te stellen, louter voor de toepassing van de afwijkingsregeling voorzien in artikel 4 van het Nooddecreet van 20 maart 2020, meer bepaald de afwijking op de omgevingsvergunning- of omgevingsmeldingsplicht.

Beleidsveld:

- Omgeving en Natuur (beleidsdomein Omgeving)

Inhoudelijk structurelement

- Omgevingsbeleid ruimte en milieu
- Thema-overschrijdend instrumentarium Omgeving

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Gelet op het hoogdringend karakter van voorliggende ontwerp van besluit, is met toepassing van punt 293 e.v. van de Omzendbrief Wetgevingstechniek VR 2019/4, geen wetgevingstechnisch- en taalkundig advies vereist.

Het spoedadvies van de Inspectie van Financiën werd op 31 mei 2021 verkregen. Een tweede advies werd verkregen op 2 juni 2021. Voor een bespreking ervan zie infra punt 3A.

Gelet op de spoedeisendheid om de uitrol van de vaccinatiestrategie in het kader van het COVID-19 virus te verzekeren en om zodoende de gevolgen voor de gezondheid, de druk op de ziekenhuizen, zorginstellingen alsook de sociaal-economische gevolgen op te vangen, werd het ontwerpbesluit voor spoedadvies aan de Raad van State voorgelegd. Het spoedadvies van de Raad van State werd op xxx 2021 verkregen.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Eind 2019 ontstond er in de Chinese regio Wuhan een uitbraak van een nieuw coronavirus (Covid-19). Ondertussen heeft het virus zich ook verspreid in andere landen, waaronder ook in België. Er is sprake van een wereldwijde pandemie.

Gelet op de aanbevelingen vanuit de wetenschappelijke wereld, de adviezen van de Nationale Veiligheidsraad en van het Crisiscentrum van de Vlaamse Overheid (CCVO), heeft ook de Vlaamse Overheid in 2020 en 2021 vanuit haar bevoegdheden de nodige maatregelen genomen om de verdere verspreiding van het coronavirus in te dammen, om de veiligheid en de volksgezondheid te garanderen en om de socio-economische gevolgen maximaal te beperken en ondervangen.

Zo werden niet-dringende medische consultaties uitgesteld, lessen opgeschort, horecazaken tijdelijk gesloten, winkelen slechts beperkt toegelaten en werden 'bubbels' in het leven geroepen. Daarnaast wordt telewerken sterk aangeraden en was bezoek in woonzorgcentra uit den boze.

Vanuit Omgeving werd onder meer een tijdelijke afwijking op de omgevingsvergunningsvergunningsplicht en -meldingsplicht ingevoerd voor bouw en uitbating van onder andere bijkomende ziekenhuis- en andere verzorgingsfaciliteiten, bijkomende productiefaciliteiten voor geneesmiddelen en medisch materiaal en onderzoekinstellingen in verband met de uitbraak van het COVID-19.

De vele maatregelen hadden een effect, maar in de zomermaanden 2020 werd een heropleving van dit virus vastgesteld.

Zo besloot de Nationale Veiligheidsraad op 27 juli 2020 een aantal nieuwe coronamaatregelen te nemen om de heropleving van het coronavirus aan te pakken. Deze maatregelen bleken echter niet voldoende om het tij te keren.

Eind oktober 2020 deed zich een tweede golf voor, die dezelfde pieken qua besmettingen, ziekenhuisopnames en sterfgevallen bereikte als begin april 2020. Bijgevolg bracht het Overlegcomité op 23 oktober 2020 een reeks coronaregels op het vlak van sport, culturele evenementen en (hoger)

onderwijs in lijn met alarmniveau 4, en nam de Vlaamse Regering op 27 oktober 2020 extra maatregelen om de verdere verspreiding van COVID-19 tegen te gaan.

Bij het aankondigen van deze maatregelen werd er nogmaals op gewezen dat ervoor moet worden gezorgd dat de zware druk op de ziekenhuizen en zorginstellingen afzwakt.

In maart 2021 deed zich een derde, meer bescheiden golf voor.

Ondertussen gaan de cijfers in dalende lijn, zowel wat de besmettingen als de ziekenhuisopnames en sterftegevallen betreft.

Dit is onder meer het gevolg van de uitgeroepen maatregelen, zoals de social distance, de mondkmaskerplicht, de avondklok, maar zeker ook van de vaccinatiestrategie die thans op volle toeren loopt.

Zo is op 28 december 2020 de vaccinatiecampaagne begonnen tegen COVID-19. Op dit ogenblik worden vier vaccins tegen COVID-19 gebruikt: het vaccin Comirnaty® (Pfizer/BioNTech), het COVID-19 Vaccine Moderna®, het Vaxzevria® vaccin (AstraZeneca) en het COVID-19 Vaccine Janssen® (Johnson & Johnson).

Er werd beslist om 95 vaccinatiecentra in heel Vlaanderen op te richten, om ervoor te zorgen dat iedereen snel en veilig in zijn buurt een vaccin krijgt. Een overzicht van alle vaccinatiecentra in Vlaanderen is te vinden op <https://vaccinatiecentra.vlaanderen.be/>. Bedoeling is dat iedereen zich kan laten vaccineren op een afstand van 10 à 15 minuten rijden van zijn woonplaats.

In de vaccinatiestrategie werden een aantal prioritaire groepen bepaald, die als eerste werden gevaccineerd. Dit betrof in een eerste fase bewoners en medewerkers van woonzorgcentra, zorgpersoneel en zorggebruikers van andere collectieve zorgvoorzieningen, zorgmedewerkers van de ziekenhuizen en de eerstelijnsgezondheidszorg en vervolgens het niet-medische personeel van de ziekenhuizen en de zorgvoorzieningen. In de tweede fase kwamen alle 65-plussers, mensen met onderliggende gezondheidsproblemen alsook zwangere vrouwen en mensen met essentiële beroepen (bv. politie) aan de beurt. Thans zit men in de derde fase, waarin de rest van de volwassen bevolking opgeroepen wordt om zich te laten vaccineren.

Echter, tijdens de uitrol van deze vaccinatiestrategie doken er een aantal problemen op:

- Zo leverde AstraZeneca minder vaccins dan oorspronkelijk gepland was. Zo kon het door een vertraagde productie geen 80 miljoen maar slechts 31 miljoen doses leveren aan de Europese Unie. Ook farmaceut Johnson & Johnson kampte met productieproblemen en kondigde in maart 2021 aan dat het lastig kan worden om alle bestelde doses van zijn coronavaccin op tijd te leveren.

- Daarnaast werd het AstraZeneca-vaccin aanvankelijk alleen toegediend aan jongere mensen zonder immuunproblemen. Intussen zijn er voldoende data die aantonen dat dit vaccin ook doeltreffend is voor mensen boven de 65 jaar en mensen met onderliggende immuunproblemen of andere comorbiditeit. Er zijn maar enkele uitzonderingen.

Bovendien moet rekening gehouden worden tussen de nodige tijd tussen de toediening van de eerste en de tweede dosis van de vaccins. De thans gehanteerde intervallen tussen een eerste en een tweede vaccin bedraagt 3 weken voor Moderna, 5 weken voor het Pfizer-vaccin, en 12 of 8 weken voor AstraZeneca. Van het Johnson & Johnson vaccin, dat ook is goedgekeurd, moet er slechts 1 dosis worden toegediend. Helaas worden ook hier leveringsproblemen verwacht.

Buiten de Britse (B.1.1.7), Zuid-Afrikaanse (B.1.351) en Braziliaanse (B.1.1.248) variant, zijn ondertussen ook de Indiase variant (B.1.617) en de "Spike Insertion" variant (B.1.214) opgedoken.

Dat alles maakt dat de mogelijkheden voor vaccinatiecentra behouden moeten blijven, tot er een voldoende graad van groepsimmunitet bereikt wordt.

Het toepasbaar maken van artikel 4 van het decreet van 20 maart 2020 over maatregelen in geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid, die een vrijstelling van omgevingsvergunning voorziet van dergelijke noodzakelijke faciliteiten is dan ook urgent.

Door hun werking kunnen vaccinatiecentra immers onder een aantal rubrieken uit de Vlaremindelingslijst vallen, waardoor deze milieuvergunningplichtig of -meldingsplichtig zijn. Te denken valt bijvoorbeeld aan de rubriek 16.3.2.a (inzake bepaalde koelinstallaties, luchtcompressoren, warmtepompen, airconditioning-installaties, en andere installaties voor het fysisch behandelen van gassen); rubriek 17.4 (inzake opslagplaatsen voor bepaalde gevaarlijke vloeistoffen en vaste stoffen, en producten, gekenmerkt door gevarenpictogram GHS01) of rubriek 17.1.2.1.1 (inzake opslagplaatsen voor gevaarlijke gassen in verplaatsbare recipiënten, met uitzondering van de opslagplaatsen, vermeld in rubriek 48, met een gezamenlijk waterinhoudsvermogen van 300 tot en met 1000 liter).

Daarnaast vergen vaccinatiecentra vaak een stedenbouwkundig vergunningsplichtige functiewijziging, bijvoorbeeld van de functie dagrecreatie, industrie en bedrijvigheid naar gemeenschapsvoorzieningen en openbare nutsvoorzieningen. In een aantal gevallen worden er tijdelijk constructies zoals tenten, containers e.d. opgericht en buitensignalisatie geplaatst.

Dergelijke vergunningsaanvragen verlopen doorgaans volgens de gewone procedure, met het inwinnen van adviezen en met openbaar onderzoek, waarbij bepaalde termijnen moeten gerespecteerd worden. Vervolgens is er ook nog de mogelijkheid van administratief beroep die een schorsende werking heeft. Het doorlopen van deze procedure behelst meerdere maanden. Gelet op de nood om zo snel mogelijk zo veel mogelijk burgers te vaccineren, zou een bijstelling ruim te laat komen om de gevolgen van de COVID-19 pandemie het hoofd te kunnen bieden.

De heropleving van het COVID-19 virus was reeds uitgegroeid tot een pandemie. De dalende druk op het Vlaamse gezondheidsapparaat is te danken aan de toenemend aantal gevaccineerden. Het verder kunnen vaccineren is dan ook van uiterst belang om de gezondheidscrisis het hoofd te bieden. Het is duidelijk dat voormelde gezondheidscrisis nog niet bedwongen is en dat de uitrol van de vaccinatiestrategie in het kader van het COVID-19 virus zeker gevrijwaard dient te blijven.

Het vaststellen van de civiele noodsituatie, waardoor de afwijkingsregeling van toepassing wordt, is dan ook urgent en noodzakelijk.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 1

In dit artikel stelt de Vlaamse Regering vooreerst vast dat er sprake is van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid, met name ingevolge naar aanleiding van de uitrol van de vaccinatiestrategie in het kader van het COVID-19-virus.

Wat deze civiele noodsituatie betreft, wordt bepaald dat deze

- start op 27 juni 2021,
- 120 dagen duurt, wat maakt dat de civiele noodsituatie vastgesteld blijft tot en met 24 oktober 2021;
- louter geldt in het kader van de afwijkingsregeling op de omgevingsvergunning- of omgevingsmeldingsplicht voorzien in artikel 4 van het decreet van 20 maart 2020 over maatregelen in geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid.

Dit heeft tot gevolg dat andere noodmaatregelen die zouden verwijzen naar de civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid die waren vastgesteld n.a.v. de eerste golf van COVID-19 besmettingen, niet automatisch herleven tijdens de tweede golf.

Tot slot wordt verduidelijkt dat de afwijkingsregeling, voorzien in artikel 4 van het decreet van 20 maart 2020, slechts geldt zolang de civiele noodsituatie is vastgesteld, i.c. tot 24 oktober 2021.

Artikel 2

Dit besluit zal in werking treden op de dag van de ondertekening door de Vlaamse Regering. Gelet op de hoogdringendheid en de noodzaak om in voorkomend geval de afwijkingsregeling te kunnen toepassen, kan niet worden gewacht op de inwerkingtreding de tiende dag na de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad. In geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid moeten de bepalingen van dit besluit zo snel mogelijk kunnen worden toegepast.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Voorliggend besluit betreft louter de datum van vaststelling van de civiele noodsituatie.

Naar aanleiding van deze vaststelling kan beroep gedaan worden op artikel 4 van het Nooddecreet van 20 maart 2020 en er een vrijstelling van de omgevingsvergunningsplicht of -meldingsplicht geldt voor constructies, functiewijzigingen of exploitaties die tot doel hebben geneesmiddelen en medisch materiaal te maken, de ziekenhuiscapaciteit en de capaciteit van andere zorgvoorzieningen, verzorgingsinrichtingen of onderzoeksinstellingen.

De toepassing van deze regeling heeft geen budgettaire impact.

Op 31 mei 2021 gaf de Inspectie van Financiën een negatief advies, daar de Inspectie van oordeel was dat het ontwerp van besluit in strijd is met het decreet van 20 maart 2020 over maatregelen in geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid en er vragen rezen rond de doelmatigheid van dit ontwerp van besluit.

Naar aanleiding van het negatief advies van 31 mei 2021 werd aan de Inspectie bijkomende informatie bezorgd. Dit resulteerde in een tweede negatief advies op 2 juni 2021 waarbij de inspectie van oordeel is dat dit ontwerp van besluit de bepalingen schendt van het decreet waarop het ontwerp van besluit gesteund is.

Het advies van de inspectie van Financiën wordt niet bijgetreden. Zonder dit besluit zullen verschillende vaccinatiecentra niet meer voldoen aan de regelgeving rond omgevingsvergunnings- en de omgevingsmeldingsplicht, en dus op 27 juni 2021 hun deuren moeten sluiten. Het is niet realistisch te denken dat zij tegen dan een vergunning of meldingsakte bekomen kunnen hebben.

De lijst van vaccinatiecentra die gemeld hebben een beroep te doen op de afwijkingsregeling, zoals voorzien in het decreet van 20 maart 2020 over maatregelen in geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid, zijn te vinden op de website <https://omgevingsloket.be/civiele-noodsituatie-intentie-afwijking-vergunningsplicht>, onder "Overzicht vaccinatiecentra".

Het gaat over 82 vaccinatiecentra die hun activiteiten hebben kunnen ontplooiën tijdens de termijn waarbinnen de afwijkingsregeling geldt.

Deze activiteiten van de vaccinatiecentra kunnen niet automatisch worden voortgezet na het eind van de noodsituatie. Dit is weliswaar wel het geval voor de uitgevoerde stedenbouwkundige handelingen. Deze mogen inderdaad behouden blijven, ook na de beëindiging van de noodsituatie. Maar de aangemelde functiewijzigingen zijn tijdelijk van aard. Ze zijn aangemeld tot na het eind van

de noodsituatie, om zo zonder vergunning te kunnen terugkeren naar de oorspronkelijke vergunde functie. En ook de exploitatie van ingedeelde inrichtingen of activiteiten is enkel aangemeld en toegelaten gedurende de duur van de noodsituatie. Er is dus een reëel en onmiskenbaar probleem op 27 juni 2021.

Artikel 4 van het decreet van 20 maart 2020 over maatregelen in geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid geeft **delegatie aan de Vlaamse Regering** om vast te stellen dat er sprake is van een civiele noodsituatie m.b.t. de volksgezondheid en de startdatum en de duurtijd ervan vast te leggen. Hierbij is er sprake van twee termijnen;
1° de termijn van de civiele noodsituatie. Deze is niet aan een maximum gebonden. De Vlaamse Regering had die termijn even goed op 6 maand kunnen zetten.
2° de termijn van de afwijkingsregeling. Deze geldt voor maximaal 120 opeenvolgende dagen, en treedt in werking op de startdatum van de civiele noodsituatie (termijn 1°).
In de praktijk heeft de Vlaamse Regering beide termijnen logischerwijze op 120 dagen gezet.

Dit decreet van 20 maart 2020 voorziet, in tegenstelling tot wat de Inspectie meent, niet in een maximum aantal keren dat de Vlaamse Regering gebruik kan maken van de haar toegekende delegatie om de civiele noodsituatie vast te stellen. De Vlaamse Regering kan de civiele noodsituatie meermaals vaststellen, mits de vaststelling, de duur en de startdatum van de civiele noodsituatie onverwijld meegedeeld wordt aan het Vlaams Parlement.

Dit blijkt ook duidelijk uit de parlementaire voorbereidingen (eigen benadrukking):

*“De Vlaamse Regering stelt vast dat er sprake is van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid en stelt de startdatum en de duurtijd ervan vast. In geval van **een natuurramp, epidemie of andere noodsituatie** die een bedreiging vormt voor de volksgezondheid, kan de Vlaamse Regering de startdatum van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid vaststellen.*

Die maatregel kan worden genomen als de Vlaamse Regering zou vaststellen dat er door een civiele noodsituatie dringend nood is aan de extra productie van geneesmiddelen en medisch materiaal, als er extra capaciteit of verbetering van de capaciteit van ziekenhuizen, zorgvoorzieningen, verzorgingsinrichtingen of onderzoeksinstellingen nodig is, of als er bij de Vlaamse of lokale administraties bepaalde cruciale functies uitvallen of dreigen uit te vallen.”

Zoals bij de besluiten van 20 maart 2020 en 30 oktober 2020 maakt de Vlaamse Regering gebruik van de in artikel 4 opgenomen delegatie om de civiele noodsituatie vast te stellen. Zoals aangegeven is er nog steeds een maatschappelijke nood aan het kunnen toepassen van de afwijkingsregeling, vooral wat betreft de vaccinatiecentra.

Het begrotingsakkoord werd gegeven op xxx (bijlage 3).

B. ESR-TOETS

N.v.t.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Voorliggend besluit betreft louter de datum van vaststelling van de civiele noodsituatie.

Naar aanleiding van deze vaststelling kan beroep gedaan worden op artikel 4 van het Nooddecreet van 20 maart 2020 en er een vrijstelling van de omgevingsvergunningsplicht of -meldingsplicht geldt voor constructies, functiewijzigingen of exploitaties die tot doel hebben geneesmiddelen en medisch materiaal te maken, de ziekenhuiscapaciteit en de capaciteit van andere zorgvoorzieningen, verzorgingsinrichtingen of onderzoeksinstellingen.

De toepassing van deze regeling heeft geen impact op het personeel van de Vlaamse Overheid.

Het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor het algemeen beleid inzake personeel en organisatieontwikkeling in de Vlaamse administratie, is bijgevolg niet vereist.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Zoals aangegeven stelt voorliggend besluit de datum en duur van de civiele noodsituatie vast. Hierdoor kan beroep gedaan worden op de mogelijkheid tot afwijking van de omgevingsvergunningsplicht of -meldingsplicht wat betreft constructies, functiewijzigingen of exploitaties die tot doel hebben geneesmiddelen en medisch materiaal te maken, de ziekenhuiscapaciteit en de capaciteit van andere zorgvoorzieningen, verzorgingsinrichtingen of onderzoeksinstellingen te verhogen of te verbeteren om de gevolgen van de civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid te voorkomen of te kunnen opvangen.

Deze mogelijkheid heeft geen impact op personeel; werkingsuitgaven; investeringen en schulden of ontvangsten van de lokale en provinciale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Over voorliggend besluit wordt spoedadvies binnen een termijn van vijf werkdagen ingewonnen bij de Raad van State.

Na definitieve goedkeuring zal voorliggend besluit meegedeeld worden aan het Vlaams Parlement en zo spoedig mogelijk gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- haar principiële goedkeuring te geven aan het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering houdende vaststelling van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid, zoals vermeld in het decreet van 20 maart 2020 over maatregelen in geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid, naar aanleiding van de uitrol van de vaccinatiestrategie in het kader van het COVID-19 virus;
- de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme te gelasten over voornoemd ontwerp van besluit spoedadvies in te winnen bij de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van vijf werkdagen, zoals bepaald in artikel 84, §1, eerste lid, 3°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

Bijlage:

1. het advies van de Inspectie van Financiën d.d. 31/05/2021
2. het advies van de Inspectie van Financiën d.d. 02/06/2021
3. het begrotingsakkoord dd. **XXX**